

до чужої думки. І не забудьте про жарт: вона активізує думку, спантеличує дітей.

Несподівані цікаві прийоми спонукають їх до роздумів. Особливо такі прийоми потрібні дітям з недостатньою працездатністю (непосидючі): вони мобілізують їх увагу, вольові зусилля.

Види завдань і запитань, що задаються дітям:

- запитання на встановлення подібності та відмінності (Чим відрізняються їжак і ялинка? Чим відрізняються тварини від рослин?);
- запитання на встановлення причинно-наслідкових зв'язків (Чому? Що буде, якщо ...?);
- запитання, які передбачають вибір певного варіанту відповіді (До якого виду транспорту можна віднести пліт? Це вантажний або пасажирський вид транспорту? Миша - це домашня або дика тварина, вона ж живе поруч з людиною?);
- запитання, в яких, стикаються протиріччя (Чи може бути вода твердою?);
- проблемна ситуація (На вулиці слизько, ожеледиця, а пісок двірники вже витратили. Як бути?);
- запитання-жарти (На якому дереві сидить ворона під час дощу?);
- риторичні запитання (Чому білку назвали білкою? Вона ж зовсім не біла.);
- запитання на порівняння несумісних предметів (Чим схожі кнопка і телевізор?);
- запитання, які потребують усвідомлення способу дії (Як ти дізнався?).

Для того щоб дана технологія була більш успішно застосована і мала результат, необхідно виконання наступних основних умов:

- виключення фактів, які гальмують спілкування педагога з дітьми;
- сприйнятливості до чужої думки, прагнення не оцінити, а почути і прийняти думку дитини;
- оволодіння педагогом технологією організації предметного діалогу;
- проблемні ситуації повинні бути доступними для дітей, повинні викликати пізнавальну активність;
- завдання повинні бути такими, щоб діти могли їх виконати, спираючись на вже наявні знання і вміння.

Технологія проблемного діалогу є результативною, оскільки забезпечує високу якість засвоєння знань, ефективний розвиток інтелекту і творчих здібностей дітей; здоров'язберігаючих, тому що дозволяє знижувати нервовопсихічне навантаження дітей за рахунок стимуляції пізнавальної мотивації і «відкриття» знань; носить загальнопедагогічний характер, тобто може бути реалізованою на будь-якому рівні освіти і на будь-якому предметному змісті. Тому ця технологія повинна бути в арсеналі кожного педагога.

Список використаних джерел:

1. Мельникова, Е.Л. Технологія проблемно-діалогічного навчання [Текст] / О.Л. Мельникова // Освітня система «Школа-2100»: зб. програм. Дошкільна освіта. Початкова школа. - М.: Баласс, 2008. - С. 75-90.
2. Хабарова, Т.В. Педагогічні технології в дошкільному освіті [Текст] / Т.В. Хабарова.- СПб: ТОВ «ДЕТСТВОПРЕСС», -2012 80 с.

УДК 373.2.015.311:796.011(043.2)

Русин Н.М.,
старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Мукачівський державний університет
Шуберт М.,
здобувач вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта»,
ОС «Бакалавр»
Мукачівський державний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНЯТ У СВІТЛІ СУЧАСНИХ ВИМОГ

Останнім часом, поряд з іншими проблемами, є особливо актуальним фізичне

виховання дітей в контексті з вимогами Базового компоненту освіти і ще найважливішим етапом в формуванні здоров'я дитини, розвитку у неї фізичних навичок і умінь. На сьогоднішній день перед освітніми установами стоїть складне, але дуже важливе завдання – не тільки підвищити якість освіти, а й здійснити це без втрат у здоров'ї, а також поліпшити фізичну підготовленість підростаючого покоління.

За статистикою, ХХІ століття почалося з різкого погіршення здоров'я дошкільнят і головною проблемою є гіпокінезія. Недарма видатний педагог В.О. Сухомлинський підкреслював, що від здоров'я, життєрадісності дітей залежить їх духовне життя, світогляд, розумовий розвиток, міцність знань, віра в свої сили. Єдино вірний шлях протидії цьому впливу – правильна організація фізичного виховання з раннього дитинства.

Розвиток високих технологій, науково-технічний прогрес, прагнення до максимального комфорту, зручності, економії часу і сил – сприяє значним змінам в стилі життя сучасної людини. Спосіб життя сучасної людини стає все менш рухливим, а повсякденна потреба в фізичній активності знижується. Принципово змінилося життя, предметний і соціальний світ, змінилися пріоритети державної політики в сфері освіти і очікуванні дорослих, виховні моделі в родині, педагогічні вимоги в дитячому садку і в школі. У той же час швидко збільшується число дітей з ослабленим здоров'ям, уповільненим психічним розвитком, з порушеннями мови і емоційно-вольової сфери, багато дітей гіперактивних. Отже, завдання виховання сучасних дітей повинна полягати у створенні умов для зниження гіперактивності, розвитку зосередженості і концентрації уваги, рухового досвіду і фізичного здоров'я. Фізичний розвиток – це один з напрямків, який дуже важливий для розвитку держави.

Стандартизація дошкільної освіти передбачає у своїй основі модернізацію і вдосконалення системи дошкільної освіти, де в основі лежать умови, спрямовані на розвиток особистісного потенціалу дитини. Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти завдання освітньої галузі «Фізичний розвиток» включають: придбання досвіду в руховій діяльності дітей, в тому числі пов'язаної з виконанням вправ, спрямованих на розвиток таких фізичних якостей, як координація і гнучкість; формування початкових уявлень про деякі види спорту, оволодіння рухливими іграми з правилами; становлення цілеспрямованості і саморегуляції в руховій сфері; становлення цінностей здорового способу життя, оволодіння його елементарними нормами і правилами (в харчуванні, руховому режимі, загартовуванні, при формуванні корисних звичок та ін.).

Сьогодні в середньому по Україні на кожного з дітей доводиться не менше двох захворювань в рік. За даними НДІ гігієни і охорони здоров'я дітей і підлітків за останній час число здорових дошкільнят зменшилася в 5 раз, і серед контингенту дітей, що йдуть у школу, вони складають лише близько 10%.

Приблизно 20-27% дітей відноситься до категорії які часто і тривало хворіють. Кількість дітей, які страждають на ожиріння, зростає на 1% щорічно. За даними прогнозів, 85% цих дітей – потенційні хворі серцево-судинними захворюваннями.

Близько 50% дітей потребують психокорекції, що характеризується серйозним психологічним неблагополуччям. При цьому на 1 місці – хвороби органів дихання (44,8%), на 2 – хвороби органів травлення (6,0%), у 10% дітей (0-14 років) знижені показники фізичного розвитку. Все вищевикладене актуалізує пошук нових напрямків, засобів, технологій в дошкільній освіті. Причини підвищеної захворюваності дітей полягають в порушенні функцій організму при обмеженій руховій активності («гіподинамія»). Сучасні діти відчувають «руховий дефіцит», це в свою чергу призводить до гіподинамії, що викликає розвиток обмінних порушень і надлишкове відкладення жиру, сприяє захворюванню дітей ожирінням (30-40% дітей мають надлишкову вагу).

Тому в даний час в якості одного з пріоритетних напрямків педагогічної діяльності виділяється застосування в умовах дитячого садка здоров'язберігаючих технологій.

Здоров'язберігаюча технологія – це система заходів, що включає взаємозв'язок і взаємодію всіх факторів освітнього середовища, спрямованих на збереження здоров'я дитини на всіх етапах її навчання і розвитку.

У ЗДО використовуються здоров'язберігаючі технології в таких напрямках :

1. Технології збереження та стимулювання здоров'я: стретчинг, ритмопластика, динамічні паузи, рухливі і спортивні ігри, релаксація, технології естетичної спрямованості, пальчикова гімнастика, гімнастика для очей, дихальна гімнастика, гімнастика бадьорить, коригуюча гімнастика, ортопедична гімнастика.

2. Технології навчання здоровому способу життя: фізкультурні заняття, проблемно-ігрові (ігротренінг і ігротерапія, комунікативні ігри, заняття з серії «Здоров'я», самомасаж, точковий самомасаж, біологічний зворотний зв'язок.

3. Корекційні технології: арт-терапія, технології музичного впливу, казкотерапія, технології впливу кольором, технології корекції поведінки, психогімнастика, фонетична і логопедична ритміка.

Всі перераховані вище технології повинні застосовуватися в ЗДО комплексно, за участю всього кадрового складу закладу дошкільної освіти (вихователь, медичний працівник, логопед, старший вихователь, інструктор фізичної культури) тільки при комплексному підході можна виконати поставлене завдання, а саме зберегти здоров'я наших дітей.

Технології збереження і стимулювання здоров'я в освітній діяльності є невід'ємною складовою всієї здоров'язберігаючої роботи ЗДО і вирішують задачу комплексного підходу до формування здоров'я вихованців.

Завдяки використанню технологій збереження та стимулювання здоров'я, у дітей з'являється стійка позитивна мотивація до збереження і зміцнення свого здоров'я. До того ж діти з великим інтересом займаються пізнавальною діяльністю, стають більш посидючими, уважними, довше зберігають працездатність і набагато краще засвоюють матеріал.

Під час динамічних пауз, фізкультхвилинок, пальчикових ігор, вправ стретчинга і т.п. діти отримують емоційну розрядку, фізичне задоволення, вони всі залучаються до процесу, діти з великим бажанням приступають до освітнього процесу, тому що вони знають, що їх чекають різні види діяльності.

Застосування в роботі ЗДО здоров'язберігаючого освітнього процесу, сформує у педагогів і батьків ціннісні орієнтації, спрямовані на збереження і зміцнення здоров'я вихованців, якщо будуть створені умови для можливості коригування технологій, в залежності від конкретних умов і спеціалізації ЗДО; якщо, спираючись на статистичний моніторинг здоров'я дітей, будуть внесені необхідні поправки в інтенсивність технологічних впливів, забезпечений індивідуальний підхід до кожної дитини; будуть сформовані позитивні мотивації у педагогів ЗДО та батьків дітей.

Таким чином, будь-яку педагогічну діяльність слід починати тільки після того, як буде отримана інформація про стан здоров'я та рівні фізичного розвитку кожної дитини.

Ефективність оздоровчої діяльності багато в чому залежить від знання педагогами умов і способу життя сімей їх вихованців, а також від комплексного підходу до її організації з урахуванням наявних умов і професійних навичок колективу. Краще робити менше, але професійно, ніж багато, але неякісно.

При проведенні оздоровчих заходів повинні бути посилені їх психолого-педагогічні аспекти. Це передбачає виховання у дітей усвідомленого ставлення до свого здоров'я та вироблення автоматизованих навичок турботи про своє тіло.

Роблячи висновок можна сказати, що головною актуальною проблемою фізичного виховання в світлі сучасних вимог – охорона життя і зміцнення здоров'я дошкільнят, вирішення поставлених завдань в контексті вимог Базового компоненту освіти. Це залишається пріоритетним напрямком в роботі дошкільних закладів. За багато років колективом всіх ЗДО обраний певний алгоритм розвитку рухової активності, який здатний вирішувати завдання дошкільної освіти.

Список використаних джерел:

1. Сучасна дошкільна освіта. Теорія та практика. - 6 (38) / 2013. - Науково-практичні конференції вчених і студентів з дистанційним участю. Колективні монографії. [Електронний ресурс]. - URL: <http://sibac.info>.

2. Нікітіна, С.В. Про розумну організацію життя і діяльності дітей в дитячому садку в світлі сучасних

вимог [Текст] / С.В. Нікітіна. - М.: Изд-во «Перо», 2013. - 45 с.

3. Сомкова, О.Н. «Інноваційні підходи до планування освітнього процесу в дитячому садку» [Текст] / О.Н Сомкова. - М., 2013. - 67 с.

УДК 373.2.015.31:57.081.1

Савушкіна Е.В.,
здобувач вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта»,
ОС «Бакалавр»,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема екологічного виховання та формування в дітей екологічної культури постає важливим питанням розвитку особистості. Саме дошкільний вік є сензитивним для створення передумов гуманної взаємодії дітей з природним довкіллям. Вихователі мусять прикладати чимало зусиль, аби виховувати в дітях любов до природи, толерантне ставлення до неї та сформувати в дошкільнят екологічне мислення.

Згідно з В. Діденко, Л. Діденко та В. Кондрашовою-Діденко, екологічне виховання – це система впливу на членів суспільства для формування екологічної культури, гуманності, науково обґрунтованого ставлення до природи на основі національних й загальнолюдських цінностей [1, с. 27].

С. Ніколаєва стверджує, що екологічне виховання – це ознайомлення дітей із природою, в основу якого покладено екологічний підхід, за якого педагогічний процес спирається на основні ідеї та поняття екології [2]

За даними А. Толстоухова та Л. Волкової, екологічне виховання – це формування в людей потреби в бережливому ставленні до природи й розумному використанні її багатств у своїх власних інтересах та інтересах майбутніх поколінь [4, с. 81]

Аналіз наведених понять дає змогу зробити висновок, що екологічне виховання дітей дошкільного віку – це цілеспрямована спільна діяльність вихователя й вихованців, спрямована на розвиток екологічної культури дітей дошкільного віку, формування в них уявлення про природу та її значення для людини, ціннісне ставлення до довкілля. Важливим способом впливу на розвиток екологічної свідомості та культури дітей дошкільного віку є демонстрація за допомогою ігрової діяльності, взаємопов'язаності усього живого на землі та вплив людської діяльності на об'єкти та явища природи. Завданням екологічного виховання є формування поведінки дітей дошкільного віку задля збереження природного довкілля.

Згідно тверджень науковців, що займалися дослідженням проблеми екологічного виховання, ми можемо визначити мету цього процесу – розвиток толерантного ставлення до природи, формування здатності піклуватися про природу та розвиток у дітей прагнення до її пізнання.

Згідно О. Салтовського, екологічна культура є своєрідним «кодексом поведінки», який лежить в основі екологічної діяльності та екологічної поведінки, включає в себе культурні традиції, життєвий досвід, моральні почуття та моральну оцінку ставлення людини до оточуючого природного світу [3, с. 27].

Дошкільний вік означений початком формування особистості дитини. Цей процес тісно пов'язаний з розвитком емоційно-вольової сфери, формуванням інтересів та мотивів поведінки, що детермінується соціальним оточенням. Окреслені вікові особливості вказують на необхідність та доцільність здійснення процесу екологічного виховання на даному етапі, оскільки критерієм сформованості відповідального ставлення до навколишнього середовища є моральна турбота про майбутні покоління. Екологічне виховання неможливе без уміння осмислювати екологічні явища, робити висновки щодо стану природи, виробляти способи розумової взаємодії з нею. Відповідальне ставлення до природи – складна характеристика особистості, яка вимагає формування відповідних знань та ціннісних орієнтацій. Естетична

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>